

L I S T E
V A N D E
R E C H T E N
V A N
IN-COMMEN, ENDE UYT-GAEN
Op de
COOPMANSCHAPPEN, MANUFACTUREN
ENDE WAEREN.

Van den 21. December 1680.

Midgaders van het Regt van Transit, door de
PROVINCIE VAN GELDERLAND,
in dato den 27. November 1682.

Als mede op de
COOPMANSCHAPPEN, MANUFACTUREN
ende WAEREN op ende afvaerende
de Riviere van de Maze.

Van den 14. January 1683.

Herdruckt na de Cotype tot Brussel.

T E R O T T E R D A M,
By de Erfgenamen van wijlen ARNOUT LEERS, ordinaris Drukkers
van 't Ed: Mog: Collegie ter Admiraliteit op de Maze, 1707.

R E G L E M E N T

E N D E

O R D O N N A N T I E,

Naer dewelcke de Officieren ende Schippers hun fullen hebben te reguleeren, in het lichten ende quijten van Sijne Majesteys Rechten, op de KOOPMANSCHAPPEN, MANUFACTUREN, ende WAEREN, opende afvaerende de RIVIERE van de MAEZE.

SIJNE EXCELLENTIE willende voorkomen de groote abuysen ende defraudatien, die er geschieden in het lichten van de Rechten van Sijne Majesteit op de Koopmanschappen, Manufacturen ende Waeren, de Riviere de Macze op ende afgaende, heeft van wegen Sijne Majesteit by Advis van de Raeden van Staet ende Finantien, geordonneert ende gestatueert by forme van Reglement het naervolgende.

I.

In den Eersten, dat van alle Koopmanschappen opkomende de voorsz. Riviere van de Vereenichde Provintien, ofte andere gebuerige Landen in hun aenkomen tot Venlo, betaelt fullen worden Sijne Majesteys Rechten, op den voet ende in conformiteyt van de Liste daer van gemaeckt, ende te maecken tot meerder beneficie ende te saemen-handelinghe van de Commercie.

I I.

Welcke Koopmanschappen alsoo gequeten sijnde, fullen tot Venlo voorsz. mogen ontladen worden, ofte wel hooger vervoert, opgaende de voorsz. Riviere, sonder Obligatie van te betaelen eenige andere Rechten, behoudelijck van 't Haven-geldt ende Peerden-geldt, datmen hier voormaels betaeldt heeft tot Stevensweert, het welke van nu voortaan tot Ruremonde sal gecollecteert worden.

I I I.

Alle Koopmanschappen afkomende, fullen betaelen in hun aenkomen op het Fort van Navagne, de hellicht van Sijne Majesteys Rechten, ende het ander tot Ruremonde; ende de gene men beneden Navagne voorsz. gelaeden sal hebben, fullen gehouden sijn te betaelen de volle Rechten tot Ruremonde, als van gelijcken tot Venlo voor de gene die gelaeden fullen worden tusschen de Stadt van Ruremonde, mits welke betaelinghe fullen sy leeger mogen vervoert worden langs de voorsz. Riviere, sonder eenige andere Rechten te betaelen, als die van Sijne Majesteys Thollen.

I V.

Ende fullen Sijne Majesteys Rechten gelicht worden op alle soorten van Koopmanschappen, Manufacturen ende Waeren, op ende afgaende de

voorz. Riviere, sonder acht te nemen, oft dezelve komen van de nabuerige Landen, oft naer deselve getransporteert worden, oft wel dat die sijn van het Gewas van de Landen van de onderdaenicheyt van Sijne voorz. Majesteit.

V.

Alle Scheepen opgaende, 't sy dat die gelaeden sijn ofte niet, sullen moeten aenleggen tot Venlo, sonder voordert te mogen passeren nocht te ontladen naer hun aenkomen in de Landen van de onderdaenicheyt van Sijne Majesteit in haere Stadt van Venlo, soo van d'eene als d'andere sijde van de Riviere enige Koopmanschappen, op pene van de verbeurte van hun Schip ende Laedinge, ende voor altijd vervallen te sijn van de gratie van exemptie van aenleggen tot Well, het welcke Sijne Excellentie wel heeft willen toestaen tot meerder gerieff, ende vervoorderinge van den Koophandel, ende in hun aenkomen tot Venlo sullen de Schippers hun hebben t'adresseren aen Sijne Majesteits Officieren, ende hun verklaren die qualiteyt van de Koopmanschappen gelaeden in hunne Schepen; 't welck gedaen sijnde, sullen de voorz. Officieren eensamentlijk met de Visitateurs doen het ondersoek van de voorz. Schepen, ende sal yder van hun daer van stellen eene verscheide ende pertinente Specificatie, om diensvolgers t'ontfangen de voorz. Rechten op den voet van de Lijste daer op gemacckt: welcke Specificatie ofte Passeport, behelsende de betaeling van de voorz. Rechten, sullen de voornoemde Officieren behoorlijk geteckent ende gezegelt, stellen in handen van de voorz. Schippers, om door hun in het hooger aenkomen tot Ruremonde overgelevert te worden op het Comptoir van Sijne Majesteits Rechten aldaer: midts welcke Specificatie ofte Passeport, ende andersints niet, sullen de voorz. Schippers mogen vertrecken van Venlo, ende hooger opgaen de voorz. Riviere naer Ruremonde.

VI.

Ende ingevalle datmen in het visiteeren bevindt enige specien van Koopmanschappen niet aengegeven te sijn, soo verklaert Sijne Excellentie, deselve vervallen ende inder daet geconfisqueert.

VII.

Daer aenkomende, sullen de voorz. Scheepen gehouden sijn aen te leggen ende stille te blijven omtrent het Teecken van de Handt, tot dien eynde aldaer gestelt, ende de Schippers sullen hun alsoo haest adresseren ten voorz. Comptoire van Ruremonde, ende datelijck stellen in handen van den Ontfanger, ofte Controleur van Sijne Majesteits Rechten, het Passeport van den Comptoire van Venlo.

VIII.

't Welck de voorz. Officieren van den Comptoire tot Ruremonde geopent hebbende, sullen gehouden wesen te gaen met de voorz. Visitateurs ter plaetsen gestelt, ende visiteeren de voorz. Schepen, om t'ondersoeken ofter geene andere specien van Koopmanschappen in en sijn, als die uytgedruckt sijn by het voorz. Passeport: ende ingevalle sy eenige andere bevonden,

vonden, in specie niet aengegeven tot Venlo, fullen deselve verbeurt wesen als boven.

I X.

't Welck gedaen sijnde, ende de Schippers die souden willen hooger naer Luyck opvaeren, fullen de voorsz. Officieren van Ruremonde gehouden sijn aen te teeckenen op den rugge van het Passeport van Venlo, d'ondersoeckinge die sy daer van gedaen fullen hebben, ende overleveren het selve Passeport gezegelt ende gesloten aen de Schippers, addresserende aen de Officieren ten Comptoire van Navagne, daer de Schippers opgaende fullen gehouden sijn aen te leggen ter plaetse aldaer voorgestelt, ende dadelijk daer naer compareren ten Comptoire, ende stellen in handen van den Collecteur ofte Controlleur het voorsz. Passeport ofte Billet, met declaratie van de qualiteyt van de voorsz. Waeren ende Koopmanschappen in hunne Scheepen gelaeden, soo van de aengegevene als andere, die sy onderwegen souden mogen gelaeden hebben: welcken volgende de voorsz. Officieren eent'samentlijk met de Visitateurs fullen hebben te doen eene exacte ende pertinente naerdere visite; ende voorts, als in den voorgaenden Artikel gedeclareert staet.

X.

Ende fullen de Koopmanschappen ende Waeren, komende van de Meijerye van den Bossche, ende van de quartieren van Heusden, Geertruyenberghe ende Breda, mogen gelaeden worden op het ordinaris Marcktschip van Maestricht; om van daer langs de Maeze vervoert te worden naer Luyck; ende insgelijcx de Goederen, komende van Luyck, mogen afvaeren op het selve Schip tot Maestricht: mits betaelende alleenlijk, soo in 't op als afkomen, ten Comptoire van Sijne Majesteit tot Navagne, vier-en-twintich stuyvers voor yder duysent pondt gewicht voor alle Rechten.

X I.

De voorsz. Officieren van Navagne fullen geobligert sijn te seinden van ses maenden tot ses maenden alle de Passeporten ende Passavanten, die sy ingetrocken fullen hebben van de Comptoiren van Venlo, ende Ruremonde, met het opschrift van hunne visite aen die van Sijne Majesteits Kameren van Reeckeninge, respectie tot Brussel; ten eynde sy detelve confronteren met de Reeckeningen ende Contrerollen van Sijne Majesteits Comptoiren van Venlo ende Ruremonde, om in cas sy bevinden eenich merckelijck verschil, het selve te doen vergelden by de voorsz. Officieren, gelijk by reden ende Justitie, ende naer gelegentheyt van saccke sal bevonden worden te behooren.

X I I.

Ende fullen de Koopmanschappen ende Waeren, komende van de Meijerye van den Bosch, ende quartier van Breda, mogen gelaeden worden op het ordinaris Marcktschip van Maestricht, om van daer langs de Maeze vervoert te worden naer Luyck; ende insgelijcks de Goederen, komende van Luyck, afvaeren op het selve Schip tot Maestricht: mits betaelende alleenlijk, soo in 't op als afkomen ten Comptoire van Sijne

Majesteit tot Navagne, vier-en-twintich stuyvers voor yder duysent pondt gewicht voor alle Rechten.

X I I I.

Aengaende de Koopmanschappen, afvaerende van Luyck naer Hollandt, allen de Schepen, ende Vloten van Hout ende Boomen, komende van Namen, Luyck, Vifet, ende andere Plaetsen, sullen gehouden wesen aen te leggen, ende stil te blijven aen het Fort van Navagne, ontrent het Teecken van de Handt, tot dien eynde aldaer gestelt; ende de Schippers ende Conducteurs, sullen hun adresseren aen de Officieren van het Comptoir aldaer, declarerende de qualiteyt ofte specie van de Koopmanschappen ende Hout, dat sy gelaeden hebben, ende geleyden, om dienvolgens de visite gedaen te worden, ende mede gehandelt naer de forme ende maniere, als gedeclareert ende geordonneert is, ten aensien van de opgaende Koopmanschappen.

X I V.

Welcke visite alsoo gedaen sijnde, ende alles bevonden conform te sijn met de declaratie van de Schippers, sullen betaelt worden ten voorsz. Comptoire van Navagne de Rechten, aldaer op de afgaende Koopmanschappen gestelt.

X V.

Ende sullen de Schepen, mits quijtinge van de voorsz. Rechten, voorder mogen passeren tot Stevensweert; alwaer in 't voorbygaen, sonder te mogen aenleggen ofte stil blijven, sullen ontmoet worden met den Boer van Sijne Majesteits Commis ofte Wachte, om te herkennen ofte beneden Navagne eenige Waeren van Contrebande gelaeden sijn; oock ofter niet en is het gene soude strecken tot prejuditie van Sijne Majesteits dienst.

X V I.

Aenkomende tot Ruremonde, sullen de Scheepen gehouden sijn aen te leggen, ende stil te blijven; overleverende aen de Officieren van 't Comptoir aldaer de Passeporten geteckent ende gezegelt by die van Navagne, met die qualiteyt van de Koopmanschappen die sy gelaeden sullen hebben, soo voor het aenkomen tot Navagne, als onderwegen tusschen de voorsz. Plaetse, ende Ruremonde; om daer van de visite ende endofferinge van de Paspoorten gedaen te worden; ende andere devoiren, als hier boven geregleert is, ten aensien van de opgaende Koopmanschappen: wel verstaende, dat de betaeling van Sijne Majesteits Rechten tot Ruremonde voorsz. gedaen sal worden op den voet, ende volgens de Repartitie ende Lijste daer over gemaeckt boven het Peerde-gelt ende Haven-gelt, datmen hier voormaels tot Stevensweert betaelt heeft.

X V I I.

Welcke betalinge gedaen sijnde, sullen de voorsz. Schepen mogen voorder passeren tot Venlo, sonder eenige voordere Rechten te moeten betaalen, als die van Sijne Majesteits Thollen; mits by de Schippers overleverende aen de Officieren van het Comptoir van Venlo de gezegelde Passeporten van die van Ruremonde; ende sal aldaer oock de visite gedaen worden,

om

om te herkennen, ofter geene meerdere quantiteyt en is, als die gedeclareert is by de voorfz. Paflepoort: als oock oft de voorfz. Schippers niet anders gelaeden hebben tuffchen Ruremonde, ende Venlo; in welken cas fullen fy moeten betaelen de Rechten daer toe fttaande: ende oft de voorfz. Officieren bevonden eenige specien van Koopmanschappen die verfwegen fouden fijn geweest, fullen defelve fijn, ende blijven geconfifqueert, als boven.

X V I I I.

Naer welke vifite, fullen de voorfz. Schippers vry mogen leeger langs de voorfz. Riviere naer Holland afvacren, ofte elders, daer 't hun goet duncken fal; fonder nochtans onderwegen te mogen laeden eenige Graenen, ofte andere Waeren ende Koopmanschappen van de voorfz. Stadt van Venlo, tot, ende foo verre hun verbreyden de limiten van Zijne Majesteyts Jurifdictie, foo van de eene, als van de andere fide van de Riviere; ten fy alvoorens gedeclareert te hebben aen onfe Officieren tot Venlo, ende hun betaelt de Rechten van fulcken quantiteyt van Graenen, ofte andere Waeren, als fy van fin fullen fijn onderwegen te laeden: Alles op pene van Confiscatie van fulcke Waeren ende Graenen; ende dat den Schipper, die daer aen gecontravenieert fal hebben, voor altijt benomen fal fijn de gratie ende exemptie van aenlegginge tot Well.

X I X.

Tot welken eynde Zijne Majesteyts Commis ende Wachte tot Well gefelt, fal hebben te ontmoeten met den Boot de Schepen afkomende, om die te vifiteren, ende te herkennen oft fy onderwegen niet geladen en hebben; ende dat ingevalle hy iets bevondt fonder Paflepoort, ofte Acquit van de Officieren van Venlo, fal het felve feytelijck aenflaen ende confifqueren.

X X.

Den voorfz. Commis ende Wachte de vifite gedaen hebbende, afgaende met de Schepen, fonder die op te houden ofte te retarderen; fal intrecken de Paflepoorten ende Acquiten van de Koopmanschappen ende Waeren, gelaeden onderwegen, ende fal die fenden van drie maenden tot drie maenden aen die van onfe Kamere van Reeckeninge tot Brussel: als oock fullen doen die van de Comptoiren van Venlo, ende Ruremonde; ten aenfien van de gene die fy in moeten trekken, om geconfronteert te worden met de Reeckeninge ende Contrerollen van Zijne Majesteyts Officieren.

X X I.

Ende alfoo men onderricht is, dat eenige Schippers hun vervoordert hebben, ende hun noch vervoorderen te pafferen ons Comptoir tot Venlo, by nachte, ofte andersints fonder gevifiteert te fijn, nochte Zijne Majesteyts Rechten gequeten te hebben, tot defselfs groote prejuditie ende interest, uyt oorfaccke, datter geene Wachten gefelt en fijn om daer over opficht te nemen: Zijne Excellentie wilt, ende ordonneert, dat iemandt van Zijne Majesteyts Vifitateurs, vergefelfchapt van drie ofte vier Bootgefellen, die in Zijne Majesteyts dienste fijn, van tijde tot tijde, als defelve Officieren dat zullen bevinden te behooren, by nachte op de voorfz. Riviere, Wachte

sullen houden in de Sloeppe, gedestineert tot de visiten, ende gaede slaen, dat geene Scheepen op ofte af en gaen, sonder alvorens gevisiteert, ende Zijne Majesteyts Rechten betaelt te hebben; ofte dat sy by nachte aen 't Boort komen van de gevisiteerde Scheepen, om in deselve te ontlaeden eenige Waeren ofte Koopmanschappen, sulcke als het soude mogen wesen: Alles op pene van confiscatie van de Scheepen, Waeren ende Koopmanschappen, waer van den Aenbrenger sal genieten het derdendeel, den Exploicteur het ander, ende het resterende sal blijven ten proufijte van Zijne Majesteyt.

X X I I.

Sijnde geïnformeert, dat eenige van de Visitateurs in het doen van hunne visiten, monopolien ende collusien maecten met de Schippers, by middel van danckbaerheydt, die sy daer voor ontfangen op den naeme van Foygelt ende andersints, ende dienvolgens hun niet en quijten van hun Officie, tot groote schaede ende interest van Zijne Majesteyt: Willende alsoo daerinne voorsien, heeft Zijne Excellentie gecasseert, ende te niet gedaen, gelijk Hy is doende by desen het voorsz. Foygelt, soo in gelde, als andersints; ende principaelijck in Fruyten, als Appelen, Peren, Noten, Kriecken, Kerffen, ende diergelijke; die de Collecteurs ende Contrerolleurs, alsoo wel als de voorsz. Visitateurs, hun hebben tot noch toe door de voorsz. Schippers doen geven, als een ordinaris Recht, tot hunnen grooten interest ende prejuditie: Ordonnerende wel expresselijck aen de voorsz. Collecteurs, Contrerolleurs ende Visitateurs, voortaan hun t'onthouden van diergelijke danckbaerheden te ontfangen, op pene van gesuspendeert te worden van hun Officie, ende Arbitrale Correctie: tot welcken eynde hun gegeven sullen worden nieuwe Instructien, op dewelcke sy sullen gehouden te sijn den Eedt te doen; ende sullen de voorsz. Kameron van Reeckeninge respectivelijck nemen sorghvuldige toeficht, dat sy punctuelijck geobserveert worden.

X X I I I.

Item, alsoo Zijne Excellentie onderricht is, dat eenige Officieren van Zijne Majesteyts Comptoiren hun onderwinden Passepoorten, ofte Passavanten te geven, alleenelijck geteekent by den Collecteur ofte Contrerolleur; waer uyt komen te spruyten merckelijcke frauden ende interesten in het ontfangen van de voorsz. Rechten; daeromme soo is't, dat Zijne voorsz. Excellentie wel expresselijck beveelt aen alle Zijne Majesteyts Officieren sulcx niet meer te doen, cent'samentlijck op de Comptoiren de Passepoorten te teekenen, ende die t'enregistreren, op pene van suspensie van hunne Officieren, tot laste van die daer tegens sal gekomen hebben: ende ingevalle van absentie van een van hun beyde, om oorsaecke van sieckte, ofte permissie van die van den Raede van Zijne Majesteyts Finantien, ofte Kamere van Reeckeninge, dat den oudsten van de Visitateurs sal hebben te teekenen in plaetse van den absenten.

X X I V.

Item, alsoo d'experientie heeft doen sien, dat de Collecteurs ende Contrerolleurs achterlaeten in hunne Reeckeningen ende Contrerollen, eenige partyen

partyen van Koopmanschappen, niettegenstaende Zijne Majesteyts Rechten betact sijn, waer door oock soude komen te resulteren groote inconvenien- ten, tot prejuditie van den dienst van Zijne Majesteyt; soo ordonneert Zijne Excellentie aen die van de Kamere van Reeckeninge, dat sulcx geschieden- de, sy sullen hebben te suspenderen voor een jaer den genen die sulcx sal achtergelaeten hebben, ende hem daerenboven te amenderen met het vier- dobbel van de achtergelaetene partyen, sonder dat hy hem daer over sal mogen excuseren, van het selve niet gedaen te hebben tot bedrogh onwe- telijk achtergelaeten, ofte andersints; nochte oock onder pretext, dat al- sulcke achtergelaetene partyen gevonden souden worden aengeteeckent op de Manuale minuten van de Reeckeningen, ofte Contrerollen, waer van Zijne Excellentie wilt dat geen acht, ofte reflexie sal genomen worden, maer geprocedeert tot de executie van de voorz. Amende sonder verdragh, faveur, ofte dissimulatie.

X X V.

Item, sijnde geïnformeert, dat de Officieren niet en depescheren, ofte expedieren de Schippers soo opkomende als afgaende met de neersticheyt, ende promptitude gerequireert tot vervoorderinge van den Koophandel, tot groote schaede ende interesten van de voorz. Schippers, waer toe diendt geremedieert te worden; soo ordonneert Zijne Excellentie oock wel ex- presselijk aen alle de voorz. Officieren, dat sy promptelijk, ende sonder eenigh uytstel sullen hebben te depescheren de voorz. Schippers alsoo haest, ende alsoo sy d'een voor, ende d'ander naer aenkomen sullen, sonder den eenen voor den anderen te prefereren, op pene van gesuspendeert te wor- den van hunne Officien ende Arbitrale Correctie.

X X V I.

Alle differenten, geschillen ende difficulteyten, tot onderhoud van dese tegenwoordige Ordonnantie, ende Reglement, soo ter oorsaecke van Zijne Majesteyts Rechten tot Navagne, als van die van Gelderlandt voorvallen- de, sullen gehandelt worden voor den gene, ofte die gene, die tot de kennisse ende Judicature van Zijne Majesteyts Rechten, ende Thollen ge- committeert sijn, ofte gecommitteert sullen worden, dewelcke die sullen hebben sommierlijk te wijzen, ende met de kortste Termijnen dat doene- lijk sal sijn, volgens de Instructien hier over gemaectt, ende als noch te maecken.

X X V I I.

Ende om geduurende de voorz. geschillen te voorkomen, het ophou- den ofte retardatie van de Scheepen, mitsgaders de verderffelijcke Specien, sullen de Koopmanschappen, ofte Waeren, die aengehaelt ofte geconfis- queert souden mogen sijn, gesequestreert blijven in handen van de voorz. Officieren, tot de decisie van de saecke naer behoorlijcken Inventaris, ge- maeckt ter Interventie van den Eygenaer, ofte Schipper; behoudens noch- tans, dat deselve sullen mogen volgen onder luffisante ende resseante Cautie.

X X V I I I.

X X V I I I.

Daerenboven, alsoo tot kennisse van Zijne Excellentie gekomen is, dat eenige van de voorz. Officieren hun vervoordert hebben, ende noch vervoorderen Negotie, ende Trafic te doen op de Maze, ende paert ende deel hebben in de opgaende ende afkomende Koopmanschappen, als oock van andere in Pacht ende Admodiatie te nemen, eenige Thollen ofte andere Rechten, toebehoorende aen particuliere, ende van deselve pensioen te trecken; waer uyt gesproten sijn groote abuysen, frauden ende monopolien, in prejuditie van den dienst van Zijne Majesteit: Zijne Excellentie willende daerinne voorsien, heeft wel expresselijck geordonneert ende gestatueert by desen, dat niemandt van Zijne Majesteits Officieren in 't toekomende sal mogen diergelijcke practijcquen gebruycken, nochte paert hebben directelijck, ofte indirectelijck in eenige particuliere Collecteerin-ge, Pachten, ofte Admodiatie, op pene van gepriveert te sijn van sijn Officie, ende inhabil gedeclareert tot het bedienen van eenige andere; ende boven dien van te vervallen in de amende naer eysch van de saecke, ter arbitragie van de Gedeputeerde tot de Judicature van Zijne Majesteits Innekomende ende Uytgaende Rechten, als boven.

X X I X.

Eyndelijck, alles op de andere precautien ende restrictien gedraegen by Zijne Majesteits voorgaende Placcaerten ende Ordonnantien, geëmanceert op het bewindt, ende ontfanck van desselfs Rechten op de Maeze, ende namentlijck van de jaeren duysent vijf hondert negen-en-negentich, ende duysent ses hondert thien.

X X X.

Naer welck Reglement een yder hem sal hebben te reguleren; bevelende Zijne Excellentie de voorz. Raeden van Staet ende Finantien, de respectieve Kaemeren van Reeckeningen, ende alle andere die het aengaen sal, 't selve t' onderhouden ende doen onderhouden, sonder daer tegens te komen in eeniger maniere. Gedaen tot Brussel den vierthienden January seshien hondert en drie-en-tachtigh. Was gearapheert, *D'E. vt.* Ende onderteckent, O. H. Marquis DAL CARRETTO. Ende neder, *P. D'Ennetieres, le Comte de St. Pierre, J. d'Ognate.*